

200 lat kopca Kościuszki i uroczyste otwarcie Muzeum Kościuszkowskiego

2020-10-20

Mija 200 lat od kiedy w Krakowie, na wzgórzu Sikornik, rozpoczęto budowę kopca Kościuszki - symbolicznej mogiły i pomnika pamięci Tadeusza Kościuszki. 200-lecie istnienia obchodzi w tym roku również opiekujący się kopcem komitet. Na kopcu Kościuszki w Krakowie trwają obchody jubileuszowe.

W programie obchodów jubileuszowych znalazły się m.in. uroczyste otwarcie nowego Muzeum Kościuszkowskiego i koncert fortepianowy. Jest to zarazem inauguracja obchodów 200-lecia kopca i komitetu, które będą trwały do listopada 2023 r., czyli tyle ile trwała budowa kopca.

200 lat historii kopca Kościuszki w Krakowie i jego komitetu to przede wszystkim konserwatorska troska o narodową pamiątkę, jaką jest kopiec oraz pielęgnowanie pamięci o bohaterze, jak również starania o utworzenie wyjątkowego miejsca, poświęconego życiu i dokonaniom Tadeusza Kościuszki. Ich zwieńczeniem jest nowe Muzeum Kościuszkowskie, w którym zostały wyeksponowane gromadzone przez lata pamiątki. Najważniejszą częścią nowego muzeum, które powstało z inicjatywy Komitetu Kopca Kościuszki w Krakowie, jest **multimedialna i interaktywna wystawa „Kościuszko - bohater wciąż potrzebny”**, przygotowana przez Adventure Multimedialne Muzea, na podstawie elementów scenariusza dr. Michała Niezabitowskiego.

Wątki z życia głównego bohatera zamknięto w kapsułach pamięci. Prowadzą widza za Kościuszką od jego domu rodzinnego w białoruskiej Mereczowszczyźnie, do Szkoły Kadetów w Warszawie, przez Filadelfię i lata wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych, wojnę z Rosją w obronie Konstytucji 3 Maja, aż na krakowski Rynek - miejsce przysięgi i rozpoczęcia powstania i pole bitwy pod Racławicami. Kapsuły są wypełnione efektami dźwiękowymi i wizualnymi. Opowieść o Kościuszcze tworzą też cenne eksponaty, m.in. oryginalne drzwi do dworu w Miłoticach, gdzie Tadeusz Kościuszko odpoczywał po bitwie pod Racławicami i napisał raport do narodu o zwycięstwie, czy ryngraf z Matką Boską Częstochowską, który według tradycji do niego należał. Na wystawie znajdziemy też pierścionek z wizerunkiem Kościuszki z 1792 r. oraz wierne repliki przedmiotów toczonych w drewnie przez samego bohatera wystawy, jego szablę, munduru kadeta Szkoły Rycerskiej, odznaczeń czy żeton, który Kościuszko przywiózł z podróży do Stanów Zjednoczonych.

W nowym muzeum znalazły się także **trasa edukacyjna** dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, **ogród kościuszkowski**, wykonana z brązu **makieta** kopca Kościuszki i fortu, **plac zabaw** dla najmłodszych oraz **biblioteka kościuszkowska** - unikatowy księgozbiór zakupiony dzięki staraniom komitetu. Już wcześniej, od 1994 r., Komitet przejmował od Gminy Miejskiej Kraków zrujnowane części fortu (Kaponierę, Bastion i Kurtynę), które za pozyskiwane od SKOZK fundusze odbudowywał i adaptował do nowych celów konferencyjno-wystawowych i muzealnych. Wszystko to tworzy dziś imponującą całość, którą dopełniają wspaniałe widoki na Kraków i Małopolskę ze szczytu kopca Kościuszki w Krakowie.

Nowe Muzeum Kościuszkowskie i inwestycja z nim związana zostały zrealizowane dzięki dofinansowaniu z funduszy europejskich, przy wsparciu środków Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz środków własnych Komitetu Kopca Kościuszki. Jej koszt to prawie 13,5 mln zł (w tym 6,3 mln z UE). Uroczyste zakończenie inwestycji i otwarcie muzeum to elementy

zainaugurowanych na kopcu obchodów jubileuszowych 200-lecia Kopca Kościuszki i Komitetu, uświetnione przez koncert fortepianowy Natalii Czekały ze słowem mówionym Jerzego Treli. W programie znalazły się m.in. utwory Chopina oraz samego Tadeusza Kościuszki.

Historia budowy kopca Kościuszki w Krakowie

Historia krakowskiego kopca Kościuszki rozpoczęła się 16 października 1820 r., nazajutrz po trzeciej rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki. Tego dnia odbyła się uroczystość założenia podstawy pomnika, który następnie budowano ze składki narodowej Polaków ze wszystkich zaborów. W uroczystości wzięły udział władze Rzeczypospolitej Krakowskiej, przedstawiciele kapituły katedralnej wawelskiej i senatu uniwersyteckiego, przedstawiciele wszystkich stanów społecznych z Krakowa i z innych ziem Polski pod zaborami. Chłopi przywieźli ziemię z pola bitwy pod Racławicami.

W uroczystości uczestniczyli też cudzoziemcy – włoska śpiewaczka Angelika Catalani, która dochód ze swego krakowskiego koncertu przeznaczyła na budowę kopca, i Bertel Thorvaldsen – wybitny duński rzeźbiarz europejskiej sławy, m. in. autor pomnika księcia Józefa Poniatowskiego dla Warszawy.

Po mszy św. i uroczystych przemowach, po odczytaniu aktu erekcyjnego i umieszczeniu go w szklanym i marmurowym zabezpieczeniu w kształcie kolumny u podstawy kopca, złożywшы też tutaj pamiątki insurekcji (m.in. kule z racławickich pól), przystąpiono do sypania wożonej w taczkach ziemi wokół wysokiego pnia jodły, przywiezionej ze śląskich lasów koło Jaworzna. Miała ona stanowić pion i środek stożka kopca. Po pierwszych taczkach ziemi wwiezionych przez osoby oficjalne, wszyscy obecni przystąpili do sypania mogiły. Tak została założona podstawa kopca Kościuszki w Krakowie.

Budowę kopca realizowano siłami zorganizowanych z miejscowego i okolicznego ludu płatnych hufców i przy udziale ochotników z Krakowa, jak też Polaków odwiedzających Kraków. Zdeponowano w nim przesłaną w 1821 r. przez księżną Izabelę Czartoryską ziemię spod Maciejowic, później złożono tu też ziemię z pól bitewnych pod Szczekocinami i pod Dubienką. Budowę nadzorował ustanowiony przez Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa 24 listopada 1820 r. **Komitet Zarządzający Budową Pomnika dla Tadeusza Kościuszki**, na czele którego stanął gen. Franciszek Paszkowski.

Prace zakończyły się po trzech latach 25 października 1823 r. Komitet stanął na straży tej narodowej własności i pamiątki, w charakterze zarządcy, konserwatora i opiekuna - i tę historyczną rolę pełni do dziś, jako Komitet Kopca Kościuszki w Krakowie.